

Sygn. akt III AUa 1569/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Maria Gleixner-Dyk (spr.)

Sędziowie: SA Ewa Jankowska

SO del. Renata Szelhaus

Protokolant: sekr. sądowy Anna Kapanowska

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2013 r. w Warszawie

sprawy J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji J. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 12 marca 2012 r. sygn. akt XIV U 2588/11

I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z dnia

20 września 2011 r. znak: (...) w ten sposób,

że podejmuje wypłatę emerytury J. W. od dnia

1 października 2011 r.

II. wniosek J. W. o wypłatę odsetek zawarty

w apelacji z dnia 18 kwietnia 2012 r. przekazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. do rozpoznania.

/-/ M. G. - D.

/-/ E. J.

/-/ R. S.

Sygn. akt III AUa 1569/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 września 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. wstrzymał z dniem 1 października 2011 r. J. W. wypłatę emerytury, co uzasadniono kontynuowaniem przez niego zatrudnienia.

J. W. w odwołaniu od tej decyzji domagał się jej zmiany i dalszego wypłacania mu emerytury, zarzucając jej sprzeczność z zasadami przyjętymi w Konstytucji i w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, gdyż pozbawia ona jego praw nabytych.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podnosząc, iż zaskarżona decyzja wydana na podstawie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych gdyż odwołujący nadal pozostaje w zatrudnieniu.

Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 12 marca 2012 roku oddalił odwołanie.

Sąd ustalił co następuje:

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. decyzją z dnia 8 czerwca 2010r. przyznał odwołującemu emeryturę od dnia 1 kwietnia 2010r. podejmując jej wypłatę. Jednocześnie odwołujący kontynuował zatrudnienie, pozostając w stosunku pracy z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, i nadal je kontynuuje.

Sąd Okręgowy wskazał, iż zgodnie z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227), prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Ten przepis został dodany przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2010 r. nr 257, poz. 1726) z dniem 1 stycznia 2011 r.

Dokonując zmiany regulacji prawnej, wywodzi Sąd, ustawodawca postanowił w art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, że do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, przepisy ustawy, o której mowa w art. 6, oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 r.

Z powołanych regulacji wynika zatem, że przepis art. 103a ustawy emerytalnej ma zastosowanie również do świadczeń przyznanych przed dniem wejścia w życie tej regulacji tj. przed 1 października 2011 r. a odwołujący prawo do emerytury nabył od 1 kwietnia 2010r. i od tej daty realizowano jej wypłatę tj. przed dniem 1 października 2011 r. Te regulacje dotyczą również emerytów, którzy ukończyli wiek wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn a odwołujący urodzony (...), ukończył 65 lat.

Ponadto Sąd I instancji zauważył, iż obecnie obowiązująca treść art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odpowiada obowiązującemu w okresie od 1 lipca 2000 r. do 8 stycznia 2009 r. artykułowi 103 ust 2a powołanej ustawy, uchylonemu przez art. 37 pkt 5 lit. b) ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. z 2008 r. nr 228, poz. 1507) z dniem 8 stycznia 2009 r. Uchylenie przepisu art. 103 ust 2a miało na celu wprowadzenie rozwiązania zachęcającego osoby spełniające warunki do uzyskania emerytury do opóźnienia decyzji o przejściu na emeryturę i kontynuowanie zatrudnienia w macierzystym zakładzie pracy.

W procesie legislacyjnym związanym z uchwaleniem ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, kontynuuje swoje wywoły Sąd, ustawodawca miał między innymi na uwadze (uzasadnienie do rządowego projektu ustawy - druk sejmowy nr 3676 VI kadencji), że uchylenie wspomnianego przepisu było konsekwencją realizacji, przygotowanego przez resort pracy i polityki społecznej programu "Solidarność pokoleń - działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób po 50-tym roku życia". Program ten był pakietem działań rządowych zmierzających do poprawy stopnia zatrudnienia osób powyżej 50 roku życia w Polsce. Uchylenie art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej oznaczało usunięcie jednej z barier aktywności zawodowej osób po 50. roku życia. Jednak po wejściu w życie tej zmiany, do resortu pracy i polityki społecznej zaczęły wpływać uwagi, że wobec kryzysu gospodarczego i pojawiających się trudności na rynku pracy, rozwiązanie

takie jest zbyt daleko idące. Zgłaszane były postulaty, aby zmodyfikować obowiązujące w tej kwestii rozwiązania. Stwierdzono, że istotnie, w warunkach kryzysu gospodarczego, gwałtownie spada liczba miejsc pracy, co wymaga podjęcia działań zmierzających do odzyskania miejsc pracy, które obecnie zajmowane są przez emerytów. Podano również, iż w dobie kryzysu gospodarczego i spadku dochodów ze składek, rozwiązanie zwiększające równolegle wydatki Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na emerytury pogłębia deficyt tego funduszu i pośrednio wpływa na wzrost wydatków budżetowych, gdyż zwiększony deficyt w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wymaga zwiększonej dotacji uzupełniającej z budżetu państwa. Względy te zdecydowały za modyfikacją obowiązujących w tej kwestii rozwiązań. Przyjęcie regulacji zawartej w obecnie obowiązującym już art. 103a ustawy emerytalnej oznaczało, że to pracownik i pracodawca solidarnie podejmą decyzję, czy pracownik, który uzyskał prawo do emerytury, powinien kontynuować zatrudnienie. Biorąc powyższe argumenty pod uwagę ustawodawca zdecydował przywrócić ograniczenia kontynuowania zatrudnienia przy jednoczesnym pobieraniu emerytury.

Unormowanie przewidziane w art. 103a ustawy emerytalnej, podaje Sąd I instancji, spowodowało, że osoby nabywające prawo do emerytury, zobowiązane zostały do dokonania wyboru między rozwiązaniem stosunku pracy w celu pobierania emerytury albo kontynuowaniem zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy, przy czym, co podkreślił, kontynuowanie zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy nie ma wpływu na nabycie prawa do emerytury w wyniku spełnienia określonych w ustawie przesłanek, ale prowadzi jedynie do zawieszenia wypłaty świadczenia do chwili rozwiązania stosunku pracy. Rozwiązanie stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą umożliwia realizację świadczenia emerytalnego bez potrzeby ponownego występowania o ustalenie tego prawa.

Sąd Okręgowy podniósł również, iż Trybunał Konstytucyjny kilkakrotnie wypowiadał się w kwestii dopuszczalności zawieszania lub ograniczania świadczeń emerytalnych (orzeczenia z: 3 listopada 1992 r., sygn. K. 12/92, OTK w 1992 r., cz. II, poz. 24; 11 lutego 1992 r., sygn. K. 14/91, OTK w 1992 r. cz. I, poz. 7; wyroki z: 27 listopada 1997 r., sygn. U 11/97, OTK ZU nr 5-6/1997, poz. 67; 20 grudnia 1999 r., sygn. K. 4/99, OTK ZU nr 7/1999, poz. 165; 5 listopada 2002 r., sygn. P 7/01, OTK ZU nr 6/A/2002, poz. 80) wyrażając pogląd, iż ograniczenie prawa do uzyskania świadczeń emerytalno-rentowych w sytuacji uzyskiwania innych dochodów, w tym wynagrodzenia z tytułu pracy, jest co do zasady dopuszczalne, a ustawodawca ma swobodę określenia konkretnych przesłanek zawieszania lub ograniczania świadczeń emerytalno-rentowych przez osoby uzyskujące dodatkowy dochód lub wynagrodzenie.

Zdaniem Sądu I instancji, wbrew twierdzeniu odwołującego, przepis art. 103a ustawy emerytalnej nie narusza zasady ochrony praw nabytych, albowiem nie pozbawia on odwołującego nabytego przez niego prawa do emerytury, lecz wprowadza warunek realizacji tego świadczenia, czyli wypłaty świadczenia. Niewątpliwie dotychczasowa prawnie dopuszczalna możliwość jednoczesnego pobierania emerytury oraz kontynuowania zatrudnienia i pobierania z tego tytułu wynagrodzenia była przywilejem, który to przywilej został ograniczony przepisem art. 103a ustawy emerytalnej, co w żadnym razie, jak podnosi to odwołujący, nie stanowi naruszenia zasady ochrony praw nabytych.

Nadto Sąd podniósł, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 7 lutego 2006 r. w sprawie SK 45/04 odnośnie wówczas obowiązującego przepisu art. 103 ust 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, identycznego w swej treści z obecnie obowiązującym przepisem art. 103a ustawy emerytalnej stwierdził, iż jest zgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w wyroku.

Apelację od tego wyroku złożył J. W. wnosząc o uchylenie wyroku i jego zmianę poprzez uchylenie decyzji o wstrzymaniu wypłaty emerytury z dnia 20 września 2011 r. i przyznanie prawa do wypłaty emerytury za okres od dnia 1 października 2011 r. wraz z należnymi odsetkami liczonymi do daty spełnienia żądania.

W uzasadnieniu apelacji przedstawił argumentację na poparcie swoich żądań.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył co następują:

Apelacja jest uzasadniona.

J. W. wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury złożył w organie rentowy w dniu 29 kwietnia 2010 r. mając ukończone 65 lat życia i prawo do tego świadczenia organ rentowy ustalił mu, decyzjami z dnia 8 czerwca 2010 r. od dnia 1 kwietnia 2010 r. i podjął wypłatę emerytury obliczoną według nowych zasad (z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) jako świadczenia korzystniejszego.

W trakcie pobierania emerytury skarżący kontynuował zatrudnienie bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Decyzją z dnia 20 września 2011 roku organ rentowy od dnia 1 października 2011 r. wstrzymał ubezpieczonemu wypłatę emerytury w oparciu o przepis art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) bowiem nadal, od 15 lutego 1991 r. pracuje w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Przystępując do rozważań w niniejszej sprawie konieczne jest odwołanie się do zasad zawieszalności wypłaty emerytury w zależności od kontynuowania zatrudnienia bez rozwiązania umowy o pracę z tym samym pracodawcą, u którego dana osoba pracowała w dacie nabycia prawa do emerytury, a które ulegały licznym zmianom i ustalanie w stanie faktycznym w każdej tego typu sprawie, jakie zasady obowiązywały w dacie przyznawania emerytury konkretnej osobie w rozpoznawanej przez Sąd sprawie.

W pierwotnym brzmieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS zawieszalność emerytur określał przepis art. 103 ust. 1 i 2 o treści: prawo do emerytur i rent ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 104-106 przy czym przepisu ust. 1 nie stosuje się do emerytów, którzy ukończyli 60 lat (kobiety) lub 65 lat (mężczyźni). Tym samym jedyne ograniczenie w zawieszalności wypłaty emerytury odnosiło się do wysokości osiąganego dochodu.

Przepis ten uległ zmianie od dnia 1 lipca 2000 r. na mocy art. 2 ustawy z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – Dz. U. z 2000 r., nr 9, poz. 118. Nadano mu następującą treść:

Ust. 1. Prawo do emerytur i rent ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 104-106.

Ust. 2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do emerytów, którzy ukończyli 60 lat (kobiety) lub 65 lat (mężczyźni), z zastrzeżeniem ust. 2a.

Ust. 2a. Prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Ustawa zmieniająca weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia z tym, że art. 2a więc dotyczący zmiany zasad zawieszalności wszedł w życie z **dniem 1 lipca 2000 r.**

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 7 lutego 2006 r. w sprawie SK 45/04 (OTK-A 2006/2/15, Dz.U.2006/25/192) uznał, że „Art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, ze zm.) jest zgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 30, art. 65 ust. 1, art. 70 ust. 5 i art. 73 Konstytucji”.

Dlatego też **od dnia 1 lipca 2000 r.** prawo do wypłaty (realizacji) emerytury było ściśle związane z uprzednim rozwiązaniem stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego (których) emeryt wykonywał pracę przed dniem nabycia prawa do emerytury, przy czym nie budzi wątpliwości, że po rozwiązaniu stosunku pracy może dojść do zawarcia nowej

umowy i kontynuowania zatrudnienia. Tak orzekł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 marca 2011 r. (II UK 299/10, LEX 817535) formułując tezę -

„Art. 103 ust. 2a ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS wiąże prawo do wypłaty (realizacji) emerytury z uprzednim rozwiązaniem stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego emeryt wykonywał pracę przed dniem nabycia prawa do emerytury, przy czym nie budzi wątpliwości, że po rozwiązaniu stosunku pracy może dojść do zawarcia nowej umowy i kontynuowania zatrudnienia”.

Kolejna zmiana dotycząca zasad zawieszalności wypłaty emerytur nastąpiła od dnia 8 stycznia 2009 r. i została wprowadzona art. 37 pkt 5 lit a ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. z 2012 r., nr 228, poz. 1507) i wobec tego art. 103 od dnia 8 stycznia 2009 r. brzmiał: Ust. 1. Prawo do emerytur i rent ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 104-106. Ust. 2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do emerytów, którzy ukończyli 60 lat (kobiety) lub 65 lat (mężczyźni).

Ponadto uchylono ust. 2a tego artykułu dotyczący konieczności rozwiązania umów o pracę dla możliwości podjęcia wypłaty emerytury (art. 37 pkt 5 lit b) .

Tym samym od dnia 8 stycznia 2009 r. osoby, które złożyły wnioski o przyznanie prawa do emerytury dla uzyskania jej wypłaty nie musiały rozwiązywać umów o pracę z pracodawcami, u których pracowali w dacie przechodzenia na emeryturę natomiast ci co mieli zawieszane prawo do wypłaty emerytury, ze względu na kontynuowanie zatrudnienia w zakładach pracy, w których pracowali przed przejściem na emeryturę, mogli na swój wniosek podjąć ich wypłatę.

W tym stanie prawnym J. W. nabył prawo do emerytury i dlatego wypłata świadczenia była realizowana.

Następna zmiana zasad zawieszalności emerytur miała miejsce od dnia 1 stycznia 2011 r. bowiem na mocy art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010r., nr 257, poz. 1726) art. 103 uzyskał brzmienie (art. 6 pkt 1) – ust. „Prawo do emerytur i rent ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 103a-106”. Ust. 2 „Przepisu ust. 1 nie stosuje się do emerytów, którzy ukończyli 60 lat (kobiety) lub 65 lat (mężczyźni)”. Ponadto został dodany po art. 103 ustawy o emeryturach i rentach z FUS art. 103a o treści: „Prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego”.

Zaś na zasadzie art. 28 tej ostatnio wymienionej ustawy postanowiono, że „Do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy, o której mowa w art. 6, czyli FUS oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając **od dnia 1 października 2011 r.**”.

Grupa senatorów wystąpiła do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zbadanie zgodności: art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) w zakresie, w jakim z powodu uzyskiwania przez emeryta przychodu z tytułu zatrudnienia kontynuowanego po nabyciu prawa do emerytury bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą skutkuje zawieszeniem prawa do emerytury również wobec emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury na mocy wcześniejszych przepisów, bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, z art. 2, art. 21 i art. 64 Konstytucji oraz art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1995 r. Nr 36, poz. 175, ze zm.).

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia z dnia 13 listopada 2012 r. Sygn. akt K 2/12 (Dz.U.2012/1285) orzekł co następuje: „Art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011

r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

Dokonując takiej konstatacji Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu swojego wyroku wskazał, iż oceniając wyżej sytuację osób, które nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz bezpieczeństwa prawnego obywateli, należy dojść do wniosku, że gdyby w momencie przejścia na emeryturę osoby te wiedziały, iż będą musiały przerwać zatrudnienie, aby uzyskać świadczenie emerytalne, to w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego zrezygnowałyby ze złożenia wniosku o ustalenie prawa do emerytury i kontynuowałyby zatrudnienie. Jeśli ubezpieczony już raz te warunki skutecznie spełnił (na gruncie rozpatrywanej sprawy – osiągnął wiek emerytalny i odpowiedni staż pracy – bo taka była treść ryzyka emerytalnego dla osób, które przeszły na emeryturę od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.), to niedopuszczalne jest – z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa – nakazanie mu zastosowania się do nowej treści ryzyka, czyli nakazanie mu ponownego zrealizowania już raz skutecznie zrealizowanego prawa do emerytury. Osoby, o których mowa, podjęły decyzje o przejściu na emeryturę, nie mogąc przewidzieć, że przepisy zmienią się na ich niekorzyść. W przeciwnym wypadku nie składałyby one wniosku o ustalenie prawa do świadczenia emerytalnego, bo korzystniejsze byłoby dla nich pobieranie wynagrodzenia niż dużo mniejszej emerytury, o którą wystąpiłyby po ustaniu zatrudnienia i która wówczas była wyższa niż ta wyliczona w chwili, gdy złożyły wniosek po osiągnięciu wieku emerytalnego.

Jako skutki swojego wyroku Trybunał podał, że z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw utraci moc art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Znaczy to, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 r. Przy czym przypomniał on, że rozpatrywana sprawa nie dotyczyła istoty rozwiązania zawartego w art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Trybunał nie badał konstytucyjności obowiązku uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą jako warunku realizacji nabytego prawa do emerytury, lecz zastosowanie nowej treści ryzyka emerytalnego na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. do osób, które w momencie jej wejścia w życie miały już ustalone i zrealizowane prawo do emerytury.

Skarżący nabył prawo do emerytury od dnia 1 kwietnia 2010 r. a zatem wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma do niego w pełni w sposób pozytywny zastosowanie. Przy czym zauważyć trzeba, że z mocy art. 190 ust. 1 Konstytucji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne a zatem organy administracyjne i sądy obowiązane są je stosować.

Pozostaje jeszcze do rozważenia od jakiej daty skarżącemu przysługuje prawo do podjęcia wypłaty emerytury.

Trybunał Konstytucyjny wskazał, jak to zostało już wyżej podane, iż z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw utraci moc art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia z dnia 7 grudnia 2000 r. (III ZP 27/00) OSNP 2001/10/331, OSNP-wkł. 2001/6/4, M.Prawn. 2001/8/430, LEX 46059) wyraził pogląd - „Akt normatywny uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą nie powinien być stosowany przez sąd w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału”. Podobnie Sąd Najwyższy orzekł w niepublikowanym wyroku z dnia 5 września 2001 r., II UKN 542/00) oraz w wyroku z dnia 21 marca 1996 r., III ARN 75/95, (OSNAPiUS 1996 nr 20, poz. 298) stwierdzając - „ Rozpoznając skargę na decyzję administracyjną wydaną na podstawie przepisu, który utracił moc obowiązującą zgodnie z obwieszczeniem

Prezesa Trybunału Konstytucyjnego opublikowanym po wydaniu tej decyzji, Naczelny Sąd Administracyjny powinien uwzględnić zmieniony stan prawny”.

Na podstawie art. 190 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego. W orzecznictwie przyjmuje się, że „ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego stwierdzający niezgodność przepisu ustawy z Konstytucją jest w zasadzie skuteczny ex tunc, tj. od dnia wejścia w życie zakwestionowanego przepisu, chyba że co innego wynika z jego sentencji albo - jak np. w wypadku niekonstytucyjności art. 418 k.c. - utrata mocy obowiązującej następuje ze skutkiem od dnia wejścia w życie Konstytucji” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 24 lutego 2012r, I ACa 759/11. Podobnie orzekł w postanowieniu z dnia 9 października 2007 r. Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w sprawie I FSK 1261/07 (LEX nr 440637) formułując tezę - „Zasadą jest, że orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego orzekające o sprzeczności w całości lub w części danego przepisu ustawy z Konstytucją, choć mają charakter konstytutywny są skuteczne ex tunc od dnia wejścia w życie zakwestionowanego aktu normatywnego. Od tej zasady istnieją wyjątki między innymi określone w art. 190 ust. 3 Konstytucji”.

Podzielając powyższe poglądy Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że niezgodność art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r o zmianie ustawy o finansach publicznych (cytowanej wyżej) w zw. z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie, w jakim znalazł zastosowanie do odwołującego, występuje od daty zastosowania względem niego wymienionych wyżej przepisów tj. od dnia 1 października 2011r. gdyż od tej daty zawieszono wypłatę jego emerytury. Kontroli sądowej podlegała bowiem decyzja z dnia 1 października 2011 roku wstrzymująca wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r. i to ona wyznaczała przedmiot sprawy.

Z tych też przyczyn Sąd Apelacyjny w Warszawie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku.

Ponieważ w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych Sąd bada, czy zaskarżona decyzja jest prawidłowa a żądanie zapłaty odsetek jest nowym roszczeniem skarżącego, o którym organ rentowy dotychczas nie wypowiedział się, Sąd na zasadzie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. przekazał ten wniosek do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych.

Sędziowie: PRZEWODNICZĄCY

E. M. G. - D.

R. S.